

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ISSN 2413-3329

ISSN 2520-6788

НАУКОВИЙ ВІСНИК

МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

СЕРІЯ

«ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ»

Збірник наукових праць

Випуск 1(11)' 2020

МУКАЧЕВО

2020

Головний редактор

Пазюра Наталія Валентинівна – д. пед. н., професор
(Україна)

Заступники головного редактора

Товканець Ганна Василівна – д. пед. н., професор
(Україна)

Шербан Тетяна Дмитрівна – д. психол. н., професор
(Україна)

Відповідальний секретар

Лалак Наталія Володимирівна – к. пед. н., доцент
(Україна)

Редакційна колегія:

Бахмат Наталія Валеріївна – д. пед. н., професор
(Україна)

Брецько Ірина Іванівна – к. психол. н., доцент (Україна)

Височан Леся Михайлівна – к. пед. н., доцент (Україна)

Гевко Ігор Васильович – д. пед. н., професор (Україна)

Горпініч Тетяна Ігорівна – к. пед. н., доцент (Україна)

Карташова Любов Андріївна – д. пед. н., професор
(Україна)

Кобаль Василь Іванович – к. пед. н., доцент (Україна)

Король Лідія Дмитрівна – к. психол. н., доцент (Україна)

Корнієнко Інокентій Олексійович – д. психол. н., доцент
(Україна)

Корніяк Ольга Миколаївна – д. психол. н., професор
(Україна)

Кучай Олександр Володимирович – к. пед. н., доцент
(Україна)

Лавренова Марія Василівна – к. пед. н., доцент (Україна)

Мельничук Ірина Миколаївна – д. пед. н., професор
(Україна)

Михальчук Наталія Олександрівна – д. психол. н.,
професор (Україна)

Мовчан Катерина Миколаївна – ст. викладач (Україна)

Оросова Рената – доктор філософії PhD, Paed Dg
(Словацька Республіка)

Пічкур Микола Олександрович – к. пед. н., доцент
(Україна)

Попович Наталія Михайлівна – д. пед. н., доцент
(Україна)

Попович Оксана Михайлівна – к. пед. н. (Україна)

Розман Ірина Іллівна – к. пед. н., доцент (Україна)

Саболч Єва – доктор філософії у галузі загальної
педагогіки та історії педагогіки, професор (Угорщина)

Теличко Наталія Вікторівна – д. пед. н., професор
(Україна)

Федчишин Надія Орестівна – д. пед. н., професор
(Україна)

Фенчак Любов Михайлівна – к. пед. н., доцент (Україна)

Фізеші Октавія Йосипівна – д. пед. н., професор
(Україна)

Харченко Наталія Валентинівна – к. психол. н., доцент
(Україна)

Матеріали друкуються мовою оригіналу.

Відповідальність за викладений матеріал несуть автори статей.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого
засобу масової інформації

Серія: КВ № 22663-12563 ПР від 15.03.2017 р.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

Серія: ДК № 6984 від 20.11.2019 р.

Збірник наукових праць включено до
Переліку фахових видань України (Категорія «Б»)
з педагогічних наук
(Наказ МОН України № 1643 від 28 грудня 2019 р.),
психологічних наук
(Наказ МОН України № 409 від 17 березня 2020 р.)

Збірник представлено

у таких наукометричних базах:

Російський індекс наукового цитування (Росія);
Research Bib (Японія), Index Copernicus (Польща), Cite
Factor, Infobase Index (Індія),
Genamics JournalSeek, Academic Keys (США),
ACNP Catalogue (Італія)

Засновник і видавець:

Мукачівський державний університет
Україна, 89600, Закарпатська область,
м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26
тел. (03131) 2-11-09, факс (03131) 2-11-09
e-mail: ppmsu2015@ukr.net

Рецензенти:

Полищук Віра Аркадіївна – доктор педагогічних
наук, професор.

Горбань Галина Олександрівна – доктор
психологічних наук, доцент.

*Рекомендовано до друку та поширення
через мережу Інтернет Вченою радою
Мукачівського державного університету
(протокол № 8 від 23. 04. 2020 р.)*

**Науковий вісник Мукачівського державного
університету. Серія «Педагогіка та психологія»** -
збірник наукових праць, який структурований за
наступними напрямками: педагогічна теорія та історія
педагогіки; професіоналізація та диверсифікація вищої
школи; розвиток особистості та освітні технології;
психолого-педагогічна комунікація; компаративна
педагогіка і психологія; педагогічна та вікова
психологія; організаційна психологія та психологія
праці.

УДК 37:159.9

Науковий вісник Мукачівського державного
університету. Серія «Педагогіка та психологія»: зб.
наук. пр. / Ред. кол. : Пазюра Н. В. (гол. ред.) та ін. –
Мукачево : Вид-во МДУ, 2020. – Випуск 1 (11). – 290 с.

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

ISSN 2413-3329
ISSN 2520-6788

SCIENTIFIC BULLETIN

of

Mukachevo State University

Series

«Pedagogy and Psychology»

Collection of scientific articles

Issue 1 (11)' 2020

MUKACHEVO

2020

3

Editor in Chief

Paziura Nataliia Valentynivna - Doctor of Pedagogical Sciences,
Professor (Ukraine)

Deputy Editors-in-Chief

Tovkanets Hanna Vasylivna - Doctor of Pedagogical Sciences,
Professor (Ukraine)

Shcherban Tetiana Dmytrivna - Doctor of Psychology, Professor
(Ukraine)

Executive Secretary

Lalak Natalia Volodymyrivna - Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor (Ukraine)

Editorial board:

Bakhmat Nataliia Valeriivna - Doctor of Pedagogical Sciences ,
Professor (Ukraine)

Bretsko Iryna Ivanivna - Candidate of Psychology, Associate Professor
(Ukraine)

Vysochan Lesya Mykhailivna - Candidate of Pedagogical Sciences ,
Associate Professor (Ukraine)

Hevko Ihor Vasyliovych - Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
(Ukraine)

Horpynich Tetiana Ihorivna - Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor (Ukraine)

Kartashova Lyubov Andriivna - Doctor of Pedagogical Sciences ,
Professor (Ukraine)

Kobal Vasyly Ivanovych - Candidate of Pedagogical Sciences ,
Associate Professor (Ukraine)

Korol Lydia Dmytrivna - Candidate of Psychology, Associate
Professor (Ukraine)

Kornienko Inokentiy Oleksiyovych - Doctor of Psychology, Associate
Professor (Ukraine)

Korniyaka Olha Mykolayivna - Doctor of Psychology, Professor
(Ukraine)

Kuchay Oleksandr Volodymyrovych - Candidate of Pedagogical
Sciences , Associate Professor (Ukraine)

Lavrenova Maria Vasylivna - Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor (Ukraine)

Melnichuk Iryna Mykolayivna - Doctor of Pedagogical Sciences ,
Professor (Ukraine)

Mykhalchuk Natalia Oleksandrivna - Doctor of Psychology, Professor
(Ukraine)

Movchan Kateryna Mykolayivna - senior teacher (Ukraine)

Orosova Renata - PhD, Paed Dr (Slovak Republic)

Pichkur Mykola Oleksandrovych - Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor (Ukraine)

Popovych Natalia Mykhailivna - Doctor of Pedagogical Sciences,
Associate Professor (Ukraine)

Popovych Oksana Mykhailivna - Candidate of Pedagogical Sciences
(Ukraine)

Rozman Iryna Illivna - Candidate of Pedagogical Sciences, Associate
Professor (Ukraine)

Szabolcs Eva - Doctor of Philosophy in General Pedagogy and History
of Pedagogy, Professor (Hungary)

Telychko Natalia Viktorivna - Doctor of Pedagogical Sciences,
Professor (Ukraine)

Fedchyshyn Nadiya Orestivna - Doctor of Pedagogical Sciences ,
Professor (Ukraine)

Fenchak Lyubov Mykhailivna - Candidate of Pedagogical Sciences ,
Associate Professor (Ukraine)

Fizeshi Octavia Yosypivna - Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
(Ukraine)

Kharchenko Natalia Valentynivna - Candidate of Psychology,
Associate Professor (Ukraine)

*Materials are printed in the original language. The authors of the
articles are responsible for the presented material.*

Certificate of state registration of the print media
Series: KV № 22663-12563 PR dated 15.03.2017
Certificate of the publishing subject
Series: DK № 6984 dated November 20, 2019.

Collection of scientific works included in
List of professional publications of Ukraine
(Category "B")
in pedagogical sciences
(Order of the Ministry of Education and Science of
Ukraine № 1643 of December 28, 2019),
psychological sciences
(Order of the Ministry of Education and Science of
Ukraine № 409 of March 17, 2020)

The collection is presented in the following scientometric
databases:

Russian Index of Scientific Citation (Russia);
Research Bib (Japan), Index Copernicus (Poland), Cite
Factor, Infobase Index (India),

Genamics JournalSeek, Academic Keys (USA),
ACNP Catalog (Italy)

Founder and publisher:

Mukachevo State University
Ukraine, 89600, Transcarpathian region,
Mukachevo, street Uzhhorodska, 26
tel. (03131) 2-11-09, fax (03131) 2-11-09
e-mail: ppmsu2015@ukr.net

Reviewers:

Polishchuk Vira Arkadiivna – Doctor of Pedagogical
Sciences, Professor.

Garban Halyna Oleksandrivna – Doctor of Psychological
Sciences, Associate Professor.

Recommended for printing and distribution via the Internet
by the Academic Council of Mukachevo State University
(Minutes № 8 of April 23, 2020)

Scientific Bulletin of Mukachevo State University.

Series "Pedagogy and Psychology" – a collection of
scientific papers, which is structured in the following
areas: pedagogical theory and history of pedagogy;
professionalization and diversification of higher education;
personality development and educational technologies;
psychological and pedagogical communication;
comparative pedagogy and psychology; pedagogical and
age psychology; organizational psychology and
psychology of work.

UDC 37: 159.9

Scientific Bulletin of Mukachevo State University.
Series "Pedagogy and Psychology": Coll. Scient. p./Ed.
count : Paziura N. V. (ed.) And others. - Mukachevo: MSU
Publishing House, 2020. - Issue 1 (11). - 290 p.

ЗМІСТ

ПЕДАГОГІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Галів М. Д.

Ідеї неоромантизму в українському історико-педагогічному наративі (кінець XIX – перша третина XX ст.)..... 15

Гусар Д. О., Опарик Л. М.

Інноваційна методика Василя Куфлюка у контексті вітчизняних та зарубіжних концепцій розвитку музичного слуху..... 20

Кобаль В. І., Софілканич М. І.

Становлення та розвиток Ужгородської дитячої школи мистецтв як осередку естетичного виховання шкільної молоді..... 23

Кушнір І. І.

Сучасний погляд на освітній менеджмент..... 28

Лялюк Г. М.

Психолого-педагогічний супровід розвитку професійної ідентичності майбутніх соціальних педагогів у процесі підготовки до опікунсько-виховної діяльності..... 31

Опачко М. В., Ковач А. І.

Професійна орієнтація учнів у історико-педагогічному дискурсі..... 35

Товканець О. С.

Науково-методичний супровід самоосвітньої діяльності педагогів закладу дошкільної освіти..... 38

Фізеші О. Й.

Ретроспектива становлення закладів початкової освіти в Закарпатті (XIX-XXI ст.): передумови, особливості, тенденції..... 42

Човрій С. Ю.

Августин Волошин як директор Ужгородської греко-католицької півче-учительської семінарії..... 45

Шеретюк Р. М., Стоколос Н. Г.

Художньо-естетичне середовище піарського шкільництва Волині (XVIII – перша третина XIX ст.) 49

ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЯ ТА ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Атрощенко Т. О., Алмаші - Копин А. В., Беспалько Л. А., Білик О. В.

Сутність культурологічної компетентності майбутніх учителів початкових класів..... 53

Бахмат Н. В.

Суб'єктні властивості майбутнього педагогічного працівника у системі професійної підготовки..... 56

Гнатик К. Б., Лізак К. М.

Педагогічні умови і структурно-функціональна модель формування професійної ідентичності майбутніх бакалаврів іноземної мови..... 60

Гончаренко О. В., Полянничко А. О.

До питання змісту медико-соціальної складової підготовки соціальних працівників..... 63

Демянчук М. Р.

Організація експериментального дослідження професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи в медичних коледжах..... 66

Качур Б. М., Качур М. М.

Корпоративна культура викладачів закладу вищої освіти як педагогічна проблема..... 69

Копочинська Ю. В.	
Теоретико-методологічні аспекти застосування особистісного підходу у процесі професійної освіти майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії.....	72
Кравченко Л. В., Новак Л. Л.	
Організація охорони праці під час виробничої практики студентів закладів вищої освіти.....	75
Кухарчук О. С., Мовчан К. М.	
Роль і значення інформаційно-бібліотечної роботи в інформаційному забезпеченні студентів закладів вищої освіти.....	78
Лавренова М. В., Фодор К. Й.	
Педагогічні умови і структурно-функціональна модель формування соціокультурної компетентності майбутніх бакалаврів іноземної мови на засадах міждисциплінарної інтеграції.....	81
Лебідь І. Г.	
Підготовка бакалаврів з транспортних технологій в Україні: особливості та тенденції розвитку.....	84
Повідайчик О. С., Козубовський Р. В.	
Формування толерантності студентів у полікультурному середовищі закладу вищої освіти.....	87
Попадич О. О.	
Теоретичні основи правового виховання майбутніх працівників закладів дошкільної освіти.....	90
Пристаї Г. В.	
Особливості формування компетентності в писемному мовленні при підготовці вчителя англійської мови.....	94
Терентьєва Н. О.	
Управлінська підготовка майбутніх фахівців з фізичного виховання (на прикладі Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка)	97
Товканець Г. В., Глебова А. А.	
Соціокультурна компетентність у професійній підготовці майбутнього вчителя початкової школи.....	101
Тягур В. М., Басараб В. В., Король Н. В., Куцик О. Г.	
До проблеми професійної компетентності майбутнього вчителя початкових класів.....	104
Цюняк О. П.	
Сутність і структура професійної готовності майбутніх магістрів початкової освіти до інноваційної діяльності.....	107
Чорний А. М.	
Програма проектування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників.....	110
Шевченко Р. І.	
Компетентнісний підхід у змісті освітніх програм підготовки майбутніх офіцерів ВМС ЗСУ (ОС Магістр)	115
Яковишина Т. В.	
Вектори професійного саморозвитку в умовах компетентісно зорієнтованого підходу в освітньому процесі ЗВО.....	119
Тумків N. M.	
Multidisciplinary as a basis of the future petroleum specialists training.....	122

РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Дем'яненко С. Д.	
Інтеграція мовленнєвого та рухового розвитку дітей старшого дошкільного віку в ігровій діяльності.....	125

Добош О. М. Формування толерантності як професійно важливої якості керівників закладів дошкільної освіти.....	128
Ігнатишин М. І., Горобець В. В., Швардак Т. М. Застосування анімації та BYOD - технології на уроках фізики в закладах загальної середньої освіти.....	132
Карташова Л. А., Пліш І. В. Цифровий порядок денний розвитку освіти: спрямованість на формування цифрових компетентностей.....	135
Козловська І. М., Криштанович М. Ф., Миськів І. С., Опачко М. В. Методологічні підходи та дидактична компетентність сучасного вчителя фізики.....	139
Котелянець Ю. С. Педагогічні умови формування творчості дітей старшого дошкільного віку в процесі роботи з різними матеріалами.....	143
Клос Л. Є., Криштанович М. Ф., Мукан Н. В., Мукан О. В. Культура здоров'я фахівців з цивільної безпеки як основа формування професійної компетентності.....	146
Лалак Н. В., Майборода І. Е., Василюк М. І. Розвиток творчих здібностей молодших школярів у процесі художньо-трудової діяльності.....	151
Маринченко Г. М. Метод «гексагон» і розвиток критичного мислення на уроках історії.....	154
Олійник Г. М., Главацька О. Л., Брижак Н. Ю. Соціальний аніматор як суб'єкт соціокультурної діяльності.....	157
Повідайчик М. М. Педагогічна культура як чинник конкурентоспроможності вчителя математики.....	160
Розлуцька Г. М., Сокол М. О. Ранкові зустрічі як засіб формування полікультурного виховання молодших школярів.....	163
Січко І. О. Використання інтегрованого підходу на уроках «Я досліджую світ» в умовах Нової української школи.....	166
Черепаня Н. І., Русин Н. М. Інтерактивні форми роботи з батьками вихованців в умовах сучасного закладу дошкільної освіти.....	169
Цуркан М. В. Інтерактивні методи навчання української мови іноземних студентів-медиків.....	173
Яров Т. К. Педагогіка партнерства: успішна взаємодія школи та сім'ї.....	177
Gergely Hladonik Verbs of reporting in academic writing.....	180
Orosova Renáta, Petříková Katarína, Starosta Volodymyr Úlohy mikrovyučovania v kontexte Bloomovej taxonomie.....	183
Telychko N. V., Zavydovska D. Foreign language training for professional intercultural communication as one of the components of modern legal education.....	186
Tovkanec H. V., Szilágyi V. V. Stratégiahasználat vizsgálata idegen nyelvű szövegértési, szövegalkotási feladatok során.....	188

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА КОМУНІКАЦІЯ

Березовська Л. І. Формування умінь слухати співрозмовника у процесі комунікативно-мовленнєвої підготовки майбутніх соціальних працівників.....	191
Варга Л. І., Мартин Н. В. Критеріальний підхід до формування комунікативної культури майбутніх учителів засобами інтерактивних технологій.....	194
Врабель Т. Т. Підготовка перекладачів як посередників у міжкультурній комунікації.....	197
Зобенько Н. А. Впровадження коучингових технологій у процес професійної підготовки майбутніх фахівців психолого-педагогічної сфери.....	199
Климова К. Я. Теоретико-методичні аспекти формування мовнокомунікативної професійної компетентності майбутніх фахівців сфери публічного управління та адміністрування.....	204
Ребуха Л. З., Рудакевич О. М. Особливості міжкультурної комунікації у практиці соціальної роботи в умовах поліетнічного регіону.....	207
Скрипнікова В. О. Поняття міжкультурної компетентності: сутність та зміст.....	210

КОМПАРАТИВНА ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ

Бондар Т. І. Розвиток системи педагогічної освіти США та Канади: порівняльний аспект.....	216
Булда М. В. Еволюція акордеонно-баянного мистецтва України та Польщі (порівняльна характеристика).....	220
Гук Л. І. Розвиток суспільно-політичного устрою Канади на початку XIX століття та його вплив на розвиток шкільної освіти.....	223
Козубовська І. В., Сідун Л. Ю., Мигалина З. І. Полікультурна підготовка педагогічних кадрів для шкіл і дошкільних навчальних закладів в США.....	226
Лалак Н. В., Граб М. В. Сучасні тенденції реформування системи освіти Норвегії.....	229
Леврінц М. І. Організаційно-змістові підходи до підготовки вчителів іноземних мов в університетах США.....	232
Мишко С. А. Становлення і розвиток тестування з визначення професійної придатності в США.....	237
Протас О. Л. Концептуалізація проблеми обдарованості у зарубіжних та вітчизняних дослідженнях.....	239
Фенчак Л. М., Зябловська Д. Є. Аналіз стану професійної підготовки майбутніх дизайнерів у закладах вищої освіти Європи.....	242
Kryshynets-Andyaloshi K. O. The international cooperation of the institution of general secondary education as a scientific and pedagogical problem.....	248

ПЕДАГОГІЧНА ТА ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

Барчій М. С., Воронова О. Ю.	
Ціннісні орієнтації в структурі спрямованості особистості.....	252
Бохонкова Ю. О., Буровіна О. В., Сербін Ю. В.	
Формування неконфліктної взаємодії акцентуйованих підлітків з оточенням.....	255
Візнюк І. М.	
Особистісне відчуження як фактор виникнення іпохондричних розладів у людей похилого віку.....	258
Літвінова О. В., Пилипенко Л. В.	
Емпіричні показники психологічних складових самоставлення у чоловіків з набутими порушеннями опорно-рухового апарату.....	262
Паламарчук О. М., Короцінська Ю. А.	
Технології розвитку емоційної саморегуляції в осіб юнацького віку.....	267
Щербан Т. Д., Щербан Г. В.	
Психологічні особливості формування життєвих перспектив першокурсників.....	270

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ

Алмашій І. І.	
Соціально-психологічні характеристики екологічної складової загальноуніверситетських семінарів.....	274
Волобуєва О. Ф., Федик А. О.	
Про результати експериментальної перевірки програми розвитку професійного мислення майбутніх офіцерів-прикордонників.....	276
Марценюк М. О., Юсько О. В.	
Психологічні вектори профілактики стресів та запобігання дезадаптивних станів.....	281
Beata Barchi	
To the problem of unemployment: psychological aspects.....	284

НАУКОВІ ПОДІЇ, РЕЦЕНЗІЇ, ВІДГУКИ

Буяк Б. Б.	
Рецензія на монографію Слезанської Г. І. «Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи»	287
Васильєва М. П.	
Рецензія на монографію Слезанської Г. І. «Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи»	288